

COMMISSION SPECIALE
RELATIVE AU TRAITEMENT
D'ABUS SEXUELS ET DE FAITS
DE PEDOPHILIE DANS UNE
RELATION D'AUTORITE, EN
PARTICULIER AU SEIN DE
L'ÉGLISE

du

LUNDI 24 JANVIER 2011

Après-midi

BIJZONDERE COMMISSIE
BETREFFENDE DE
BEHANDELING VAN SEKSUEEL
MISBRUIK EN FEITEN VAN
PEDOFILIE BINNEN EEN
GEZAGSRELATIE,
INZONDERHEID BINNEN DE KERK

van

MAANDAG 24 JANUARI 2011

Namiddag

La séance est ouverte à 14.22 heures et présidée par Mme Karine Lalieux.

De vergadering wordt geopend om 14.22 uur en voorgezeten door mevrouw Karine Lalieux.

Audition de M. René Stockman, supérieur général de la Congrégation des Frères de la Charité

Hoorzitting met de heer René Stockman, generale overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde

La **présidente**: Nous allons débiter nos travaux.

Je voudrais d'abord relayer un message de M. De Waele qui remercie toute la commission pour l'intérêt qu'elle a porté à son expérience et à son expertise.

Il demande par ailleurs d'être attentifs aux chiffres qu'il a cités. Il aimerait qu'on ne les utilise pas tels quels car ils étaient plutôt grossiers. Nous devons utiliser les chiffres officiels qui vont nous parvenir. Il a effectué cette demande par mail; je vous la transmets donc.

Il s'agit des chiffres repris sur les *slides* de M. De Waele. De toute manière, nous n'avons pas encore reçu ces *slides* mais quoi qu'il en soit, les chiffres qu'il nous a transmis n'étaient pas assez affinés pour être utilisés. Il nous enverra par la suite toute sa présentation, comme nous en étions convenu.

Vanmiddag hebben we de hoorzitting van de heer René Stockman, de Generale Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde. Mijnheer Stockman, u hebt het woord.

René Stockman: Mevrouw de voorzitter, dames en heren commissieleden, met een schrijven van 21 december 2010 werd ik uitgenodigd voor een hoorzitting om met de leden van de bijzondere commissie van gedachten te wisselen over de manier waarop de Congregatie van de Broeders van Liefde de problematiek van seksueel misbruik in de verschillende maatschappelijke domeinen waarin ze actief is heeft benaderd.

Ik wil u eerst en vooral danken voor het geduld waarmee u deze hoorzittingen reeds meer dan een maand organiseert teneinde tot een duidelijk en correct inzicht te komen in de problematiek en vooral als wetgevend orgaan te zien hoe de overheid adequaat kan reageren en indien nodig haar werking kan verbeteren om misbruik in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.

Ik was niet in de mogelijkheid om deze hoorzittingen op de voet te volgen aangezien ik voor zes weken op canoniek bezoek was in Azië en Afrika in een aantal stichtingen van de congregatie aldaar.

Zoals in de convocatiebrief werd aangegeven, zijn wij als Broeders van Liefde inderdaad betrokken in verschillende maatschappelijke domeinen. De Broeders van Liefde, in 1807 in Gent gesticht door kanunnik Triest, hebben zich geprofileerd in de zorg voor psychiatrische patiënten, mensen met een handicap en in het onderwijs van jongeren. Onze originele naam duidde onmiddellijk op onze missie. Hospitaalbroeders van de Heilige Vincentius: hospitaliteit, gastvrijheid verlenen aan armen en aan hen die door de maatschappij verstoten zijn, gemarginaliseerd. En dat als

religieuze broeders die als devies meekregen van de stichter: God is liefde.

Het mag tot op vandaag ons ideaal heten, dat wij als Broeders van Liefde gestalte willen geven aan Gods liefde in de wereld, en dit speciaal in het leven van mensen die van liefde verstoten zijn, omwille van een handicap, een ziekte, ouderdom, armoede.

Deze liefde mocht vanaf het begin een professionele invulling krijgen. Om het eerder banaal uit te drukken; wanneer we mensen lief hebben, willen we hen ook optimaal helpen, dat wil zeggen professioneel.

Zo groeide in België een netwerk van psychiatrische instellingen, van voorzieningen voor mensen met een handicap, van scholen, van opvangcentra voor mensen met aids, met drugsproblemen, met zingevingvragen en de daarbij horende vormingscentra om juist de professionele aanpak te garanderen.

Waren de broeders in aanvang de enigen die zich met deze doelgroepen inlieten; vandaag kunnen we ons verheugen dat er velen met ons meewerken en dat deze initiatieven ook door de maatschappij worden gedragen, ondersteund, en dankzij de financiële steun van de overheid een steeds hogere kwaliteit konden en kunnen ontwikkelen.

Als ik het vandaag in cijfers moet uitdrukken, spreken wij bij de Broeders van Liefde in België over 15 psychiatrische centra waar voor ongeveer 6 000 patiënten wordt verzorgd, over 15 voorzieningen voor mensen met een handicap waar 3 000 jongeren en volwassenen met een handicap worden begeleid, over 14 scholen voor buitengewoon onderwijs met eveneens een goede 3 000 leerlingen, over 23 basisscholen met meer dan 6 000 leerlingen en 14 secundaire scholen met 7 000 leerlingen.

We dienen volledigheidshalve nog te verwijzen naar een aantal initiatieven voor kinderopvang, sociale werkplaatsen, tehuizen voor ouderen, opvangcentra voor specifieke doelgroepen waaronder recentelijk op twee locaties jonge asielzoekers een onderdak kregen.

Voor deze activiteiten zijn er 12 500 medewerkers in dienst, overwegend professioneel geschoolde medewerkers, aan wie gevraagd wordt om zich in te zetten in de lijn met de geformuleerde missie van de Broeders van Liefde, die onder andere spreekt over het zorgen voor medemensen vanuit

een liefdevolle grondhouding, het zorgen voor medemensen die in hun menselijke ontplooiing begeleiding nodig hebben, het ontwikkelen van een onvoorwaardelijk respect voor iedereen die beroep doet op de zorg en de begeleiding, en dit alles, zoals reeds aangegeven, met een grote professionaliteit.

Het is met dezelfde missie dat de congregatie zich ook mondiaal ontwikkelde en vandaag in 30 landen aanwezig is met scholen, ziekenhuizen en voorzieningen voor mensen met een handicap, en vandaag een voortrekkersrol blijft vervullen in het introduceren van bijvoorbeeld geestelijke gezondheidszorg in landen waar helemaal niets voorzien is voor de zorg van geesteszieken. Zo was ik vorige week nog in Ethiopië waar ik de enige psychiatrische instelling van het land bezocht, een staatsinstelling met 300 plaatsen voor een populatie van 85 miljoen inwoners. Wat we zagen vanuit Haïti, spreekt eveneens tot de verbeelding. Er is dus nog veel werk te doen.

Geachte leden van de commissie, het is dan ook met bijzonder veel leed, consternatie en schaamte dat ik de voorbije jaren geconfronteerd werd met de gevallen van misbruik. Voor een congregatie, noem het organisatie, die juist als doel heeft gekwetste mensen te helpen, ook slachtoffers van incest die in niet gering aantal aanwezig zijn in onze centra, die zelfs initiatieven ontwikkelde om daders van seksuele delicten psychiatrisch te behandelen en waar we het seksueel delict niet uitsluitend willen toedekken onder de mantel van de aandoening, maar duidelijk ook ingaan op het aspect schuld, voor deze congregatie en organisatie komt het zeer pijnlijk over om te moeten vaststellen dat ook in eigen schoot misbruiken werden gepleegd.

Bovendien door mensen die juist worden geroepen en opgeroepen om voor zwakke medemensen te zorgen, met respect, met liefde en met grote voorkomendheid.

Zelf oud-leerling van een school van de Broeders van Liefde zijnde, kon ik mij eerst niet inbeelden dat zulks mogelijk was. Ik had als leerling immers goede contacten met verschillende broeders, zelfs vriendschappelijk. Nooit is in deze vriendschappen echter enige vorm van passionele begeerte getreden. Ze bleven zuiver op de graat.

Als ik hier nu sta of zit als Broeder van Liefde, dan is dat juist omdat ik als jongere echte voorbeelden heb mogen ontmoeten: broeders die mijn leven een positieve richting hebben gegeven. Vele oud-leerlingen van de Broeders van Liefde mogen

dezelfde ervaring met mij delen.

Vanaf het ogenblik dat ik in de congregatie verantwoordelijkheid droeg, eerst als directeur, vervolgens als sectorverantwoordelijke, provinciale overste voor België en sinds 2000 als generale overste, heb ik steeds gesteld dat iedere daad van seksueel misbruik een Broeder van Liefde en medewerkers van de Broeders van Liefde onwaardig is en totaal in strijd met onze roeping, met ons charisma, met onze missie en met onze maatschappelijke opdracht.

Ik wil dan ook vandaag voor u, commissieleden, openlijk mijn afschuw en schaamte uitdrukken voor ieder misbruik dat binnen de Broeders van Liefde heeft plaatsgevonden. Ik wil niet treden in de sloganmatige verontschuldigingcultuur. Daarmee worden de schuld en de pijn bij de slachtoffers immers niet weggenomen. Zich excuseren voor wat een ander heeft gedaan, lijkt mij te gemakkelijk en te goedkoop.

Ieder geval is een geval te veel. Voor ieder geval moeten en willen wij kijken hoe wij de persoon kunnen helpen, de situatie kunnen uitklaren en hopen dat echte heling kan geschieden. Tegelijk moeten en willen wij alles in het werk stellen, opdat iedere vorm van misbruik in de toekomst uitgesloten is.

Wanneer wij vandaag in dezelfde congregatie kijken, dan moeten wij vaststellen dat in ons land twaalf gevallen van misbruik aan ons bekend zijn. Van de eveneens twaalf dossiers die door de commissie-Adriaenssens werden aangehaald, konden wij er slechts vijf erkennen als behorend tot de congregatie. De zeven andere dossiers waren gevallen die in andere instituten hadden plaatsgevonden, maar verkeerdelijk als zijnde van de Broeders van Liefde werden bestempeld.

Daarnaast ontvingen wij rechtstreeks via parketten drie dossiers, werd er ons een door een advocaat gemeld, een via het bisdom Hasselt, een rechtstreeks door het slachtoffer en een werd reeds behandeld voor de rechtbank met vrijspraak als vonnis. Voor al deze gevallen – 12 in aantal – hebben wij duidelijk gesteld dat wij onze volledige medewerking willen verlenen en voor de meeste werd reeds bijkomende informatie verschaft over de identiteit van de vermeende dader waarvan de meesten weliswaar overleden zijn of niet meer tot de congregatie behoren omdat zij uitgetreden zijn. Wij wachten dus op de gerechtelijke afhandeling van de 11 dossiers die nog geen gerechtelijke afhandeling hebben gehad. Een immers is reeds afgehandeld in 1999.

Daarnaast heb ik in de loop van het voorbije jaar rechtstreeks bericht gekregen van drie personen die beweren dat zij seksueel werden misbruikt. Zij wensten dit persoonlijk mee te delen en daarover een gesprek te hebben, waarop ik onmiddellijk ben ingegaan. Ook hier ging het over broeders die waren overleden of uitgetreden en telkens heb ik gemeld dat het in hun handen lag om daarvoor gerechtelijke stappen te zetten. Een zei dit te willen overwegen, terwijl de anderen dit volledig in het midden lieten en blijkbaar voldoening namen dat hun vraag voor gesprek ernstig werd genomen.

Of er binnen de Congregatie van de Broeders van Liefde hier in België meer dan 15 gevallen van misbruik zouden zijn, weet ik niet. Ik kan het niet uitsluiten, maar dit zijn de gevallen die ons vandaag gekend zijn en die dan ook verder moeten worden uitgeklaard.

Het hele gebeuren van het voorbije jaar heeft ons natuurlijk ook als congregatie niet onbewogen gelaten. Wij hebben als bestuur grondig stilgestaan en ons afgevraagd of wij in het verleden gefaald hebben, wat wij kunnen leren uit dit verleden en wat wij nu meer en beter kunnen doen. Deze reflectie met de voltallige groep van provinciale en regionale oversten resulteerde in een duidelijk standpunt dat in september van vorig jaar werd gefinaliseerd. Laat mij toe in grote lijnen dit standpunt even toe te lichten. Het wordt ook beschikbaar gesteld aan de leden van de commissie. Ik heb vernomen dat er kopieproblemen zijn op het ogenblik.

Als uitgangspunt hebben wij de pijn van de slachtoffers genomen en daarvoor hebben wij het volgende geformuleerd.

De pijn van de slachtoffers van iedere vorm van misbruik treft ons persoonlijk en als groep. Wij beseffen dat we onvoldoende aandacht hebben gehad voor het leed dat werd veroorzaakt. In het verleden werd meer gezocht hoe men passend kon reageren tegenover de dader en hoe men de naam van het instituut kon beschermen, terwijl het zorgend en bezorgd optreden voor de slachtoffers, weliswaar aanwezig, op de achtergrond bleef en dus onvoldoende was. Wij vragen dan ook ootmoedig om vergeving aan deze slachtoffers, die vinden dat ze vanuit de congregatie onvoldoende gehoor hebben ontvangen. We hopen hun alsnog een helpende hand te kunnen bieden.

Bij iedere aanmelding van misbruik vragen we de verantwoordelijken alles in het werk te stellen om

het slachtoffer te ondersteunen en hen te begeleiden om de heling van de wonden te bespoedigen. Het kunnen uitspreken van de pijn kan de weg naar echte heling openen, waarbij naast het laten geschieden van het recht de vergeving als uitnodigend perspectief moet worden vooropgesteld. Indien nodig, wordt professionele hulp aangeboden.

Tegelijk werd aangekondigd dat een duidelijke procedure zou worden uitgewerkt door een internationale commissie, die voor dat doel zou worden samengesteld. Deze commissie heeft ondertussen haar opdracht vervuld en een procedure uitgewerkt die geldt voor gans de congregatie, wereldwijd, maar die in iedere regio, in ieder land waar de congregatie aanwezig is, een eigen invulling moet krijgen. In iedere regio – daarmee bedoelen we dus het land, regio België is dus het land België – zal een persoon worden aangesteld, een soort contactpersoon voor misbruik, die zowel de ondersteuning, vorming als verantwoordelijkheid krijgt om adequaat te kunnen optreden. Tegelijk wordt op internationaal niveau een algemene adviesraad opgericht, die rechtstreeks valt onder de bevoegdheid van het generaal bestuur en die juist deze contactpersonen moet begeleiden en tegelijk adviezen moet formuleren om alle vormen van misbruik te voorkomen. Het document dat door de commissie werd uitgewerkt, werd vorige week tijdens de generale raad in Rome goedgekeurd en zit ook in de map, die ik ter beschikking stel. Het zal aan de ganse congregatie worden bekendgemaakt en geconcretiseerd worden.

Voor de congregatie was het ganse gebeuren waarin de Belgische Kerk werd gedompeld, inderdaad de aanleiding om grondig na te denken over het fenomeen dat we misbruik noemen.

In het standpunt werd daarover het volgende geformuleerd: "Iedere vorm van misbruik, zij het fysisch, psychisch, emotioneel, financieel of seksueel, heeft steeds met macht te maken. Steeds gaat het over het niet meer respecteren van de waardigheid van de medemens, die aan onze zorg of begeleiding is toevertrouwd. Door zich als machtige tegenover hem of haar op te stellen, wekken wij de illusie dat hij of zij de mindere is, die een deel van zijn of haar rechten heeft moeten prijsgeven. Kinderen en jongeren, mensen met een handicap en zieken zijn door hun levenssituatie dikwijls reeds in een minderheidspositie geplaatst. Iedere machtsuiting van degene die hem verzorgt of begeleidt, zal deze positie nog versterken. Daarom vragen wij dat eenieder die in een zorgverlenende en/of

begeleidende functie staat, extreem waakzaam is om iedere vorm van machtsuiting te vermijden en volledig af te zien van iedere vorm van geweld van welke aard ook. De verantwoordelijke van onze voorzieningen zal dan ook iedere vorm van misbruik en geweld streng beoordelen en onmiddellijk passende maatregelen nemen."

In het standpunt komen wij dan ook tot de stelling dat wij neen zeggen aan iedere vorm van seksueel misbruik. Dat is evident. Seksueel misbruik is de ergste vernedering, die iemand kan ondergaan. Als persoon wordt men herleid tot een object van lust en wordt men gebroken achtergelaten. De passie van de lust vindt een goede partner in de passie van de macht. Die gaan meestal hand in hand. Wij willen dan ook alles in het werk stellen om dergelijke misbruiken te voorkomen en doen een oproep aan iedere medewerker en hun verantwoordelijken om de waardigheid van de mens als een onaanraakbaar principe te eerbiedigen, te bevorderen waar het onvoldoende gerespecteerd wordt, en te herstellen waar het respect ontbreekt.

Over de behandeling van de klachten hebben wij het volgende geformuleerd: "Bij een vermoeden van seksueel misbruik, of wanneer daarover een klacht wordt geformuleerd, dient de verantwoordelijke ervoor te zorgen dat enige vorm van verder misbruik uitgesloten is. Er worden daartoe duidelijke procedures uitgewerkt. Klachten worden op een professionele wijze behandeld, met respect voor de rechten van alle betrokkenen."

Ook voor de vermeende daders hebben wij een duidelijke stelling geformuleerd: "Iemand die zich overgeeft aan misbruikpraktijken, is niet waardig te delen in het charisma van de congregatie en de missie van de organisatie. Hij stelt zich daarmee buiten de zending van de congregatie en de organisatie. Voor de daad gelden dan ook geen verzachtende omstandigheden.

Iedere daad dient gestraft te worden en naast onze eigen procedures aanvaarden wij onverminderd de regels die daaromtrent in elk land gelden, zowel op burgerlijk als op kerkelijk niveau.

Tegelijk blijven wij het onderscheid hanteren tussen de daad en de persoon. Kunnen wij slechts voorwaardelijk respect opbrengen voor de daden die iemand stelt, de persoon blijven wij onvoorwaardelijk respecteren en liefhebben. Het is een spanning, die soms moeilijk te dragen is en nog moeilijker te begrijpen, maar de radicale

afkeuring van een daad mag niet inhouden dat wij de persoon zelf in de steek laten. Ook naar hem blijven wij een helpende hand uitsteken, desgewenst met een therapeutische ondersteuning en met een open perspectief naar de vergeving. Wanneer wij de vergeving hoog achten in onze hulp aan slachtoffers, moet diezelfde vergeving een hoge rol blijven spelen in onze relatie met de daders, wat het beëindigen van de religieuze en/of professionele relatie evenwel niet uitsluit. Alleen de liefde die zich net uit in de vergeving, zal bij machte zijn de andere tot echte bekering op te roepen.

Als congregatie gespecialiseerd in psychiatrische hulpverlening, willen wij ook bijzondere aandacht besteden aan het therapeutisch nabij zijn en ondersteunen van hen die vanwege een seksuele delinquentie om behandeling vragen.

Geachte leden van de bijzondere commissie, wij beseffen dat wij met deze stellingname geen volledig antwoord kunnen geven aan het probleem dat ons allen treft. Elk geval van misbruik gebeurt door een persoon die zwak is en die zichzelf in deze zwakheid verliest. Wij weten allemaal dat passies hevig kunnen zijn en wanneer ze verkeerdelijk worden onderdrukt, kunnen ze op een ongeordende manier de mens overweldigen. In de opleiding van de broeders wordt dan ook bijzondere aandacht besteed aan het aspect seksualiteit en hoe dit op een geordende wijze kan beleefd worden in een celibataire levenswijze.

Ook in de screening van de kandidaten voor het religieuze leven wordt zorgvuldig nagegaan of het celibaat beleefd onder de gelofte, levensvervullend kan zijn of daarentegen een ondraaglijke last.

Voor ons, religieuzen, is het Godgewijde celibaat de kern van ons bestaan. Wij kiezen daarvoor vrijwillig en met overtuiging. Het consequent beleven ervan is niet altijd gemakkelijk noch evident, zeker niet in een maatschappij die totaal andere waarden voorspiegelt, maar dat kunnen wij wellicht zeggen voor elke levensvorm.

Toch kan ik getuigen dat ik in mijn eigen congregatie vele broeders zie die precies in de beleving van het Godgewijde celibaat hun echte levensvervulling vinden. Het is dan ook des te pijnlijker te moeten vaststellen dat er blijkbaar mensen zijn die dit niet kunnen waarmaken. Wanneer zij daarbij slachtoffers maken, is de pijn nog groter. Het is in dit licht dat wij als congregatie – ik spreek nu over de Broeders van Liefde – en als organisatie – ik spreek nu over de vele

medewerkers – alles in het werk willen stellen om een positief en preventief beleid te ontwikkelen, opdat misbruikpraktijken voorgoed tot het verleden zouden behoren.

De **voorzitter**: Mijnheer Stockman, ik dank u voor uw toelichting. Qui demande la parole?

Bruno Valkeniers: Mijnheer Stockman, ik krijg graag van u wat meer uitleg over wat u zojuist zei. "Iemand die zich bezondigt aan seksueel misbruik, stelt zich buiten de organisatie." Dat kan veel betekenen. Ik zou graag hebben dat u daar iets verder op ingaat. Wat bedoelt u met "zich buiten de organisatie stellen?" Hoever gaat dat?

La **présidente**: Chaque parlementaire va poser ses questions. Les secrétaires de commission vous aideront à en prendre note et vous y répondrez par la suite.

Valérie Déom: Monsieur Stockman, vous avez reconnu le fait que la congrégation n'avait sans doute pas pris suffisamment en considération la problématique des victimes, qu'elle ne les avait pas suffisamment entendues. Au-delà de cela, avez-vous connaissance d'arrangements qui auraient eu lieu afin de faire régner la loi du silence autour de ces affaires, qu'il s'agisse d'arrangements au sein de l'Église ou de pressions éventuelles à l'encontre du monde judiciaire, voire de la police? Si ce n'est pas le cas, comment expliquez-vous qu'il n'y ait pas eu plus de dénonciations des faits par l'Église elle-même puisque nous connaissons maintenant l'ampleur des crimes et du drame?

Quelles difficultés avez-vous rencontrées avec l'association Mensenrechten in de Kerk? Quelles sont les raisons qui vous ont poussé à introduire une action en diffamation contre M. de Béthune et Rik Devillé?

Stefaan Van Hecke: Mijnheer Stockman, ik neem er akte van dat u zegt dat u niet wilt treden in de verontschuldigungs-cultuur. Dat komt wat raar over. Ik interpreteer dat alsof u zegt dat u eigenlijk niet bereid bent om zich te verontschuldigen voor hetgeen gebeurd is in uw organisatie. Veel voorgangers en andere oversten en abten hebben dat wel nadrukkelijk gedaan. Ik vind het dus een beetje bizar dat u daar een andere mening over hebt. Het is natuurlijk uw mening.

Ik heb twee vragen.

Mijn eerste vraag is een vraag die ik al vaak gesteld heb. Hebt u ooit contact gehad met

politiemensen, met magistraten van het parket of met rechters over concrete dossiers? Wellicht zult u die vraag verwacht hebben, omdat wij natuurlijk ook weten wat er al in de kranten verschenen is over die bepaalde zaak die in 1999 haar beslag heeft gekregen. Daarbij is door bepaalde mensen uitdrukkelijk gezegd dat u geïntervenieerd zou hebben in die zaak, contact zou hebben opgenomen met de politiemensen die actief waren in die zaak. Dat werd ervaren als een soort van druk. Graag had ik daarover uw mening gekend. Is dat correct? En bent u al dan niet ook in andere zaken tussenbeide gekomen?

Mijn tweede vraag is een gelijkaardige vraag. De klacht werd geformuleerd dat als er iets gebeurde in een instelling, bepaalde mensen die verklaringen aflegden eigenlijk wat onder druk stonden en wel wat bang of beschroomd waren om verklaringen af te leggen. Zij ervoeren een druk van bovenaf. Klopt het dat in concrete dossiers dikwijls richtlijnen werden gegeven aan het personeel, aan pedagogisch directeurs, om bepaalde zaken wel of niet te zeggen?

Renaat Landuyt: Aansluitend bij de vorige vraag, of althans anders geformuleerd, het volgende. Ik veronderstel dat we de nieuwe richtlijnen qua aanpak in ieder land, die vorige week werden goedgekeurd, rustig zullen kunnen lezen.

Hoe zal de houding van de verantwoordelijken van de congregatie tegenover het fenomeen verschillen ten opzichte van het verleden? Zal er met andere woorden al dan niet verder worden getelefoneerd naar politiemensen? Zal er al dan niet directe samenwerking zijn met het gerecht, of wordt eerst een interne procedure aangevat?

Zullen er nu meer dan in het verleden gegevens worden bijgehouden over vermoedens, klachten of problemen in verband met sommige leden van de congregatie?

Sophie De Wit: Mijnheer Stockman, ik dank u voor uw betoog.

U weet dat er in het verleden heel wat klachten, geruchten en procedures geweest zijn en ook heel wat uitspraken in de pers, ook door uzelf. U zei daarnet: "Wij gaven toen misschien iets te veel aandacht aan de dader." U zei ook, en dat zijn uw woorden: "Voor ons was het instituut toen erg belangrijk."

Mag ik daaruit afleiden dat u er toen veeleer op bedacht was om het instituut te beschermen? Zo ja, kwamen die richtlijnen van bovenaf of was het

een eigen aanpak?

Nu zegt u dat u wel een concretere procedure hebt waarbij men probeert om meer aandacht aan het slachtoffer te geven. U zegt heel concreet: "Elke verdachte moet gestraft worden; er zijn geen verzachtende omstandigheden."

Ik had graag vernomen wat de straf dan zou moeten zijn, volgens u.

Raf Terwingen: Mijnheer Stockman, ik begrijp dat er maatregelen in aantocht zijn die gaan bepalen hoe men ermee moet omgaan.

Ten eerste, u zegt zelf dat er een 12-tal dossiers bekend is, waarvan 1 gerechtelijk is uitgesproken. Mijn vraag was – maar ik was niet bij het begin van de vergadering aanwezig, waarvoor mijn excuses – wat u in die andere 11 dossiers, die zich nog bij het gerecht bevinden, aan provisionele maatregelen getroffen hebt om bepaalde gevaarlijke situaties te voorkomen? Kortom, hebt u zelf al bepaalde initiatieven genomen om eerder te voorkomen dan te genezen?

Ten tweede, ik begrijp dat u zegt "wat zo'n persoon ook heeft gedaan, wij laten hem niet zomaar vallen en wij gaan proberen de man te helpen door therapieën aan te bieden en dergelijke". Dat past in het verhaal van de overige dossiers, in het algemeen. U zegt dat u jegens de dader een aantal initiatieven wil nemen. Laten wij opnieuw naar het slachtoffer kijken, in het algemeen. Wat zal uw houding zijn inzake schadevergoedingen? Volgt u daarvoor ook de weg die ik in uw uiteenzetting hoor, namelijk dat u het gerecht zijn werk laat doen en wel ziet wat eruit komt? Of volgt u een andere methodiek? Neemt u een ander standpunt in ten aanzien van de slachtoffers, wat schadevergoeding betreft?

Carina Van Cauter: Mijnheer Stockman, ik heb op mijn beurt twee vragen.

Ten eerste, heb ik u goed begrepen wanneer u zegt dat men pas de laatste jaren werd geconfronteerd met seksueel misbruik binnen de congregatie? Werd de congregatie, en met name u, in het verleden niet herhaaldelijk in kennis gesteld van seksueel misbruik, door de Vereniging Mensenrechten in de Kerk en door een aantal opvoeders in bepaalde instellingen waar bepaalde broeders zich schuldig zouden hebben gemaakt aan seksueel misbruik?

Als dat het geval zou zijn, als men die briefwisseling heeft ontvangen, wat was toentertijd

de reactie? Heeft men preventief opgetreden om verdere slachtoffers te vermijden? Hoe heeft men gereageerd? Heeft men een initiatief genomen naar Justitie? U verwijst immers naar Justitie en zegt dat zij haar werk moet doen. Dan moet zij uiteraard ook in kennis worden gesteld van de feiten. Hoe is de congregatie op dat ogenblik opgetreden?

Ten tweede, met betrekking tot de schadevergoeding aan de slachtoffers, u zegt dat u in het verleden de positie van het slachtoffer misschien te veel uit het oog bent verloren en dat u dat nu anders zult doen. Betekent dit dan ook dat de congregatie vandaag haar verantwoordelijkheid zal opnemen en het initiatief zal nemen om die slachtoffers te vergoeden ten aanzien van wie de feiten vaststaan en er effectief seksueel misbruik werd gepleegd, maar waarbij de feiten zijn verjaard en het slachtoffer geen weg naar Justitie meer kan vinden?

La présidente: Monsieur Stockman, depuis combien de temps oeuvrez-vous au sein de cette congrégation et depuis combien de temps en êtes-vous responsable? En effet, il importe d'inscrire tous ces éléments sur une ligne du temps. Bien entendu, nous vous demanderons de nous transmettre le texte dont vous avez donné lecture, car il contient de nombreuses données chiffrées et nous n'avons pas eu le temps de tout noter.

Par ailleurs, la commission voulait vous recevoir pour deux choses: de nombreux cas ont été dénoncés au sein de votre congrégation et la presse a fait mention de paroles assez choquantes que vous avez tenues à l'égard des victimes. À un moment donné, vous avez parlé de soi-disant victimes et de leurs demandes d'indemnisation; que peut-être elles fantasmaient. Ces paroles pouvaient être très choquantes pour des personnes qui ont souffert toute leur vie et ont connu des crimes affreux perpétrés par des individus qui devaient – vous l'avez rappelé – respecter vos valeurs, qui sont importantes.

Contrairement aux autres congrégations, la vôtre est, à l'heure actuelle, encore présente dans beaucoup d'endroits, tandis que les autres nous donnent l'impression de voir leur pouvoir diminuer, car très peu représentées. Suivant votre déclaration, votre congrégation exerce encore une énorme responsabilité en ce qui concerne le traitement de jeunes, de moins jeunes, de personnes handicapées, de personnes psychiatisées. Il importe, tant pour cette commission que pour l'ensemble des victimes et

de la société, que votre congrégation se prévale de règles très strictes. C'est probablement la raison pour laquelle vous avez été soumis à un feu de questions. En effet, vous êtes encore "aux affaires", si je puis m'exprimer ainsi, contrairement d'ailleurs à de nombreux ordres et congrégations.

Le processus de déplacement des personnes dont vous auriez entendu parler et qui auraient commis des abus sexuels était-il courant? Nous avons appris que certaines personnes avaient parfois été déplacées plus de 15 fois, en cas de suspicions contre elles. Ce processus de déplacement est-il encore en cours ou l'a-t-il été pendant longtemps lorsque vous occupiez les fonctions de supérieur de cette congrégation?

Je vous propose de suspendre nos travaux pendant dix minutes. Pendant ce temps, les secrétaires de la commission vous aideront à ordonner l'ensemble des questions. Par la suite, nous en viendrons aux réponses.

La réunion publique de commission est suspendue de 15.00 heures à 15.12 heures. De openbare commissievergadering wordt geschorst van 15.00 uur tot 15.12 uur.

Nous allons reprendre nos travaux. Mijnheer Stockman, u heeft het woord.

René Stockman: Mevrouw de voorzitter, als ik het goed bijgehouden heb, zijn er dertien vragen. Dat is een mooi getal.

Ik zal beginnen met te antwoorden op de laatste vraag, om mij beter te situeren binnen de congregatie. Ik ben lid van de congregatie sinds 1973. Dit jaar ben ik dus 37 jaar lid. Ik heb verantwoordelijkheid gekregen in 1980 als directeur en in 1988 als sectorverantwoordelijke voor de geestelijke gezondheidszorg en de pedagogische zorg in België. In 1994 werd ik provinciaal overste, verantwoordelijk voor België, en vanaf 2000 generaal overste. Dat is in een notendop mijn verantwoordelijkheid.

Er is een vraag gesteld over de stelling dat mensen die een seksueel misbruik plegen, zich buiten de congregatie plaatsen. Ik heb gezegd dat zij zich buiten het charisma en de missie van de congregatie stellen. Dat is een duidelijke stelling. Wij stellen dat dit helemaal niet te rijmen valt met de algemene visie die de congregatie op zorg en begeleiding ontwikkelt. Wanneer iemand een daad stelt van seksueel misbruik, dan stelt die persoon zich totaal buiten die missie.

Inderdaad, het kan zijn dat wij daaraan een gevolg

geven door effectief de persoon in kwestie, als het gaat om een medewerker, te ontslaan, omwille van een vergrijp dat bewezen is, weliswaar, of, wanneer het gaat om een broeder, een religieus, door een procedure te starten om hem uit de congregatie te zetten. Wij moeten natuurlijk de regels volgen die voorzien zijn in het kerkelijk recht. Als het gaat over een broeder met eeuwige geloften, moet dat via Rome gebeuren. Er moet een aanvraag ingediend worden, gemotiveerd, en dan kan overgegaan worden tot de uitzetting uit de congregatie omwille van vergrijpen. Dat is voorzien in het kerkelijk recht als het gaat over, zoals dat gezegd wordt, het zesde en het negende gebod, dus over seksueel vergrijp. Daarover is men in het kerkelijk recht vrij streng en wordt er overgegaan tot het buitenzetten van de religieus. Dat is mogelijk.

La **présidente**: Vous l'avez déjà fait ?

René Stockman: Ja.

La **présidente**: Combien de personnes ?

René Stockman: Ik kan niet onmiddellijk zeggen hoeveel. Niet zo veel. Als ik wereldwijd bekijk, denk ik dat ik er een vijftal heb moeten ontslaan, om het zo te zeggen, of voor wie ik een dossier heb ingediend in Rome om te vragen om hem uit de congregatie te zetten, omdat er seksueel vergrijp is. Het gaat dan niet altijd over misbruik van kinderen. Het kan ook gaan over seksuele betrekkingen die bewezen zijn en die dus niet passen binnen de religieuze levensstaat. Ook dat hoort daarbij, als ik spreek over vijf gevallen.

Er was een vraag over de regelingen met de politie en het gerecht om zaken stil te houden.

Ik heb in het verleden inderdaad contacten gehad met mensen van politie en gerecht, niet met de bedoeling om zaken stil te houden, maar wel omdat zij verdere informatie vroegen en mijn medewerking vroegen om een bepaald geval te onderzoeken en tot een besluit te komen.

Men is bij gerecht en politie ermee akkoord gegaan dat de maatregelen die wij als congregatie namen voldoende waren en voldoende garanties gaven dat een bepaalde zaak niet meer zou voorkomen. Dat heb ik inderdaad gedaan.

Ik heb geen contacten gehad met politie of regelingen ontwikkeld om zaken stil te houden.

Renaat Landuyt: Ter verduidelijking, u zegt dat u in het verleden nog maatregelen hebt genomen

die in akkoord met politie of gerecht als voldoende werden aanzien. Kunt u daar iets meer over zeggen, want dat is een fenomeen dat ons interesseert: het gerecht behandelt niet verder, laat de behandeling over aan de orde.

René Stockman: De voorwaarde was dat de persoon in kwestie, het was een broeder die achteraf is uitgetreden, ten eerste, verplaatst werd naar een plaats waar er geen mogelijkheid was om met kinderen in contact te komen en, ten tweede, dat hij ook een therapeutische behandeling zou volgen.

Ik heb die zaken correct uitgevoerd. Men heeft dan gezegd: "Kijk, wij gaan er volledig mee akkoord. Wij vertrouwen erop". Dat werd ook zo effectief geverifieerd. Daarmee is de zaak stopgezet.

Renaat Landuyt: In welk jaar was dat?

René Stockman: Ik denk in het jaar 1997 of 1998.

Renaat Landuyt: In welke streek?

René Stockman: Oost-Vlaanderen.

Stefaan Van Hecke: Als u zegt dat de zaak dan is stopgezet, dan neem ik aan dat dit een beslissing was van een procureur, om geen verder onderzoek te doen. Of was het een beslissing van een onderzoeksrechter, maar dat kan ook niet want dan is het de raadkamer. Wil dat zeggen dat de onderzoeksrechter dan beslist heeft om geen verdere vervolging meer in te stellen?

René Stockman: Ik denk dat het mensen waren van het parket die de opdracht hadden gekregen om de zaak te behandelen en die dan ook een verslag hebben gemaakt na de afspraken die gemaakt zijn rond die persoon en die dan ook gezegd hebben dat ze voldoening namen met deze behandeling.

Stefaan Van Hecke: Daar wil ik verder op ingaan. U zei: "Inderdaad, er zijn ook contacten geweest met de politiemensen, maar niet met de bedoeling om iets stil te houden of wat dan ook". Nu, wij hebben natuurlijk ook verklaringen gezien van politiemensen die zelfs onder ede voor de rechtbank hebben verklaard dat ze toch enige druk hebben gevoeld. Dus, wil dat dan zeggen dat het gesprek dat u zou gehad hebben met die politiemans, misschien door u als vriendelijk werd beschouwd, maar door de politiemans dan verkeerd geïnterpreteerd zou zijn als een druk op

het onderzoek?

René Stockman: Ik denk dat het hier gaat over de zaak in Roeselare, waar gesteld werd dat ik de politiecommissaris zou getelefoneerd hebben. Ik heb inderdaad de politiecommissaris getelefoneerd. In welke omstandigheden heb ik dat gedaan? Dat was in de volgende fase, zou ik zeggen, van de zaak in Roeselare. Op een bepaald ogenblik werd gezegd dat de broeder in kwestie met de combi in de namiddag zou worden opgehaald.

De verantwoordelijke van het instituut heeft me toen opgebeld voordien, met de vraag of het niet mogelijk zou zijn dat het op een andere wijze zou gebeuren, dat wij hem zelf zouden kunnen brengen. Ik heb het nodig geacht om de politiecommissaris op te bellen en te vragen of er geen mogelijkheid was om dat in eerder serene sfeer te kunnen laten gebeuren, in de plaats van met sirenes toe te komen en de broeder bijna als gevangene mee te nemen, wat in de namiddag effectief daarna ook is gebeurd. Men heeft toen gezegd: "Neen, dat zijn de afspraken en we komen die zelf afhalen." Ik heb dus alleen maar gevraagd om een andere methode om de broeder zelf ter plaatse te brengen voor het onderzoek. Dat heb ik gedaan. Ik heb contact gehad. Wat men daarvan gemaakt heeft, heb ik ook via de pers kunnen lezen, en dat ontken ik hier.

Carina Van Cauter: Over datzelfde punt, mijnheer Stockman. Is het niet zo dat de verbalisant een verklaring onder ede voor de rechtbank heeft afgelegd, dat dat geacteerd is op het zittingsblad, en dat daartegen geen enkel rechtsmiddel is ingezet. De waarheid van de verklaringen zoals die op het zittingsblad geformuleerd zijn, zijn dus nooit door u betwist?

René Stockman: Ik heb die verklaring pas veel later vernomen, niet op het moment zelf. Ik heb pas later via de pers vernomen dat dit onder ede zou zijn verklaard.

Carina Van Cauter: De congregatie was geen partij?

René Stockman: Op dat ogenblik – wanneer was het, vorig jaar – achtte ik het niet nodig er nog op in te gaan.

Raf Terwingen: Mijnheer Stockman, ik wil nog even terugkomen op het dossier in Oost-Vlaanderen, dat u daarnet aanhaalde.

U verklaart dat in 1997-1998 op een gegeven

ogenblik een afspraak met het parket is gemaakt en dat er niet is vervolgd.

Ik heb een vraag betreffende het slachtoffer. Is het slachtoffer ook gekend in het maken van de afspraken of zijn er bepaalde bewegingen geweest in de richting van het slachtoffer, dat naar mijn mening bij dergelijke afspraken nog altijd de belangrijkste persoon blijft?

René Stockman: Het ging niet bepaald over een slachtoffer maar wel over een klacht in een school, die het vermoeden uitte dat de broeder in kwestie bij bepaalde leerlingen handtastelijk was. Er zijn dus echt geen feiten vastgesteld die aantonen dat hij misbruik heeft gepleegd. Hij heeft echter waarschijnlijk wel grensoverschrijdend gedrag, zoals dat vandaag zo wordt genoemd, vertoond.

Stefaan Van Hecke: Mijnheer Stockman, ik wil nog even terugkomen op het geval waarvan u zegt dat het gesprek met de politieman er eigenlijk alleen was om niet met loeiende sirenes te komen. Ik kan best begrijpen dat dit niet de beste manier is om dat te doen, maar de verbalisanten hebben wel een andere versie over dat gesprek. Zij hebben het er eerder over dat u zou gezegd hebben: "Ja, er is eigenlijk een andere afspraak gemaakt met de moeder en op die leeftijd moet men die mens toch niet meer ondervragen want dat zou te stresserend zijn voor hem." U ontkent dat u dit zou hebben gezegd?

René Stockman: Ik ontken niet dat ik gezegd heb dat die man op leeftijd was en dat ik inderdaad bekommerd was om zijn gezondheid. Als het iemand is van 78 jaar, die duidelijk zegt dat hij niets met de zaak te maken heeft en plots vernemen wij dat hij zal afgehaald worden voor ondervraging bij de politie, dan heb ik mijn bekommernis uitgedrukt. Ik weet niet meer wat ik woordelijk heb gezegd. Ik heb allicht gezegd dat ik mijn vragen had over de haalbaarheid en ook de zinvolheid – is misschien niet het juiste woord – om een oude mens op die manier uit zijn milieu te rukken, naar de rechtbank te brengen en daar te ondervragen. Dat heb ik wellicht gezegd en dus gevraagd of er geen andere mogelijkheden waren om die ondervraging te doen. Wij konden hem zelf brengen of men kon ter plaatse komen. Dat heb ik gezegd.

La **présidente:** En réponse à une question de M. Terwingen, vous avez dit que dans une école, une personne était soupçonnée d'avoir commis des atteintes sexuelles. Vous dites ne pas savoir si c'est vrai.

Qu'avez-vous fait? Que faites-vous lorsqu'on vous dénonce un fait? Vous étiez déjà "aux affaires", si je puis m'exprimer ainsi.

René Stockman: Ik heb deze broeder onmiddellijk geconvoceerd en hem de feiten voorgelegd. Hij heeft dat niet ontkend. Wij hebben hem gezegd dat hij dus niet op de school kon blijven en hebben hem verwijderd uit het onderwijs. Dat heb ik gedaan.

La **présidente:** De tout enseignement? Ou vous l'avez déplacé?

René Stockman: Hij heeft geen verantwoordelijkheid meer gekregen in het onderwijs, hij heeft een andere functie gekregen in de administratie.

Tegelijkertijd was er een behandeling, een therapeutische behandeling, omdat hij zei dat hij op het vlak van het beheersen moeilijkheden had. Wij hebben dan gezegd dat het belangrijk was dat hij zich liet begeleiden. Op het einde van die begeleiding heeft hij besloten om de congregatie te verlaten, omdat hij vond dat hij niet consequent was met zichzelf. Dat is de situatie.

La **présidente:** Vous n'avez pas dénoncé les faits à la justice?

René Stockman: Ja, toch wel, het was aangebracht door de verantwoordelijke van de school, het parket werd erbij betrokken, er zijn contacten geweest, het parket is verschillende keren bij mij geweest. Wij hebben toen duidelijk afgesproken dat dit de procedure zou zijn die wij als congregatie volgden, namelijk hem weghalen uit het onderwijs, radicaal, en hem verplichten om therapie te volgen. De broeder ging akkoord om beide stappen te zetten, namelijk uit het onderwijs stappen en therapie volgen. Het parket heeft dan gezegd dat het akkoord was met deze handeling van ons en zette daarmee de zaak stop.

Renaat Landuyt: Het was daarom dat ik vroeg in welke streek dat was, omdat het blijkbaar de praktijk is van het parket van die regio om te seponeren onder de voorwaarde dat het klooster bepaalde maatregelen neemt. Dat is een optie van de plaatselijke procureur, om het niet voor de rechtbank te brengen onder die voorwaarde. Dat is ook interessant om te weten voor ons.

René Stockman: Ik heb zelf geen stappen genomen om dit te bekomen, het is steeds gebeurd in overleg, in sereen overleg met de

mensen van het parket, waarbij ik duidelijk gesteld heb dat ik akkoord ging om die maatregelen te nemen. Daarna heeft men gezegd dat het goed was en dat het daarmee voor hen ook goed was.

Renaat Landuyt: Welke streek was dat in Oost-Vlaanderen? Er zijn daar drie parketten. Weet u nog in welke streek dat was?

René Stockman: Gent.

Stefaan Van Hecke: Dat was ook mijn vraag. Ik had ook graag geweten welk parket het was.

La **présidente:** Si j'ai bien compris, cette personne a quitté la congrégation.

René Stockman: Quelques années après.

De vraag werd gesteld waarom een procedure werd aangegaan tegen de heren Devillé en Bethune. Het is zo dat opnieuw in de zaak van Roeselare, die blijkbaar een gekende zaak is geworden, wij toch ondervonden dat de heren Devillé en Bethune in hun hoedanigheid van vertegenwoordigers van Mensenrechten in de Kerk in de media zware uitspraken deden tegenover de hele zaak, tegenover de congregatie en tegenover mijn persoon.

Ik heb het toen nodig geacht om inderdaad een procedure in te spannen tegen Devillé en Bethune omdat ik vond dat de woorden die zij gebruikten zoals doofpotpolitiek, verzwijgen, schuldig verzuim en dergelijk, helemaal niet strookten met wat ik deed.

Daartegenover zou ik willen stellen dat wanneer – de heer Devillé is hier aanwezig – hij altijd stelde dat hij verschillende dossiers had van de Broeders van Liefde... Ik heb hem verschillende keren gevraagd om die dossiers ook te hebben om op die manier ook adequaat te kunnen handelen. Ik heb ze nooit gekregen. Dan wil ik zeggen dat de doofpotpolitiek en het schuldig verzuim eerder aan die kant zitten, dat ze ons niet de gelegenheid hebben gegeven om passende maatregelen te nemen als er inderdaad dossiers waren.

Eenmaal is de heer Devillé bij mij geweest met een familie en ik denk dat hij ondervonden heeft dat ik... De vraag was gekomen van die familie. De heer Devillé was mee, onaangekondigd. Ik heb hem natuurlijk binnengelaten uit beleefdheid en ik heb het gesprek gevoerd, zelfs tweemaal, met die familie om te luisteren wat de problemen waren in verband met een verleden van misbruik. Ik heb dat denk ik correct behandeld door effectief te

luisteren en te kijken wat we konden doen.

Van de rest van die dossiers is er echter nooit een bij mij terechtgekomen. Ik vind het bijna chantage om op die manier telkenmale te wuiven met de dossiers die men nog had maar die we dan niet mochten zien. Dat is volgens mij doofpotpolitiek van de andere kant.

Olivier Deleuze: Quel serait à votre sens l'intérêt ou la logique, de la part d'une association de défense des victimes, de se livrer à une doofpotpolitiek? Quel serait le cheminement logique ?

René Stockman: Ik denk dat het gaat over intimidatie. Ofwel zijn er geen dossiers en is het gewoon een kwestie van uitpakken met iets dat niet bestaat. We kennen dat. Ofwel is het gewoon dat hij op die manier druk wil uitoefenen binnen de Kerk, wat ik ook wel vermoed.

Ik vind dat een heel spijtige aangelegenheid. Ik denk dat dit niet alleen bij ons gebeurt, maar dat het ook in andere dossiers gebeurd is, waar zagezegd gewuifd wordt met dossiers, maar ze komen niet op tafel. Ik kan natuurlijk niet de echte beweegredenen van de heer Devillé nagaan. Die ken ik niet.

Sophie De Wit: Ik kan begrijpen dat u zegt, zolang u de dossiers niet kent, dat het gaat over chantage en intimidatie, maar is het dan niet zo dat, in het kader van de procedure die nadien gevoerd is, in die dossiers documentatie naar boven is gebracht om de beschuldiging van laster en eerroof te weerleggen? Bent u nog altijd de mening toegedaan dat het chantage en intimidatie was? Uiteindelijk heeft die procedure toch een vervolg gekregen en is er toch bepaalde informatie voorgelegd op basis waarvan de rechtbank heeft beslist dat er geen chantage of intimidatie was, want geen laster of eerroof werd weerhouden?

René Stockman: Het besluit dat door de rechtbank is genomen, is dat de media in feite verantwoordelijk waren voor wat er gezegd was en niet de persoon in kwestie, omdat de woorden die blijkbaar in de media waren verschenen niet strookten met hetgeen door Devillé en Bethune was gesteld. Dat was de uitspraak. Voor mij was het geen zaak om te winnen, maar ik heb wel duidelijk gesteld dat er grenzen zijn aan het fatsoen. Ik vind dat men ook in die zaken op zijn plaats moet kunnen blijven en correct moet kunnen blijven. Ik vond dat dit op dat ogenblik niet was gebeurd, maar ik heb mij neergelegd bij het

besluit van de rechtbank. Men stelde dat het eerder de media waren die te ver waren gegaan met het inbrengen en zelfs veranderen van de woorden. Ik heb dat aanvaard.

Carina Van Cauter: Hebt u van de heer Devillé half jaren negentig nooit briefwisseling ontvangen met opgave van een aantal namen van priesters die bij seksueel misbruik zouden zijn betrokken?

René Stockman: Niet dat ik weet.

Carina Van Cauter: U hebt daarover nooit een gesprek gehad met de heer Devillé?

René Stockman: Ik heb tweemaal een gesprek gehad met de heer Devillé maar niet rechtstreeks. Hij was in het gezelschap van een familie maar het ging toen duidelijk om dat geval dat men aan mij wilde voorleggen. Hij was de tussenpersoon. Er is geen enkel gesprek geweest met de heer Devillé in verband met andere gevallen.

Werden er mensen onder druk gezet om al dan niet op te treden?

Opnieuw wordt hier verwezen naar het dossier van Roeselare, denk ik, waarbij men heeft gesteld dat sommige opvoeders vanuit de directie onder druk werden gezet om geen verklaringen af te leggen. Ik weet niet of de directie rechtstreeks invloed heeft gehad op opvoeders. Ik weet alleen dat ik zelf verschillende malen ter plaatse ben geweest, in het geval van Roeselare, voor personeelsvergaderingen om te proberen op een serene manier correcte informatie te geven over de stand van zaken.

Ik heb een schrijven bij mij van 15 november 1996. "Wat de gerechtelijke procedure betreft hebben wij vanaf het begin onze volledige medewerking verleend", schrijf ik aan de medewerkers. "Wij hebben wel onze reserves uitgedrukt tegenover het feit dat de advocaten van de moeder probeerden met onjuiste informatie onder vorm van chantage, ... enzovoort."

Wij hebben toen letterlijk gezegd: "Het gerecht heeft de zaak in handen en ik wens dat recht geschiedt."

Woorden kunnen altijd anders geïnterpreteerd worden, maar rechtstreeks de bedoeling om mensen onder druk te zetten is van mijn kant niet gebeurd.

Stefaan Van Hecke: Klopt het dat, vooraleer opvoeders of een pedagogisch directeur door de

politie werden ondervraagd, er eerst een gesprek met een advocaat of een juridisch adviseur was, voor zij de verklaringen gingen afleggen bij de politie?

René Stockman: Ik weet niet of dat systematisch gebeurde. Ik weet wel dat op bepaalde ogenblikken onze juridische adviseur ter plaatse is geweest, op vraag van de directie, om informatie te geven over het geheel. Er was geen kwestie dat men eerst moest verschijnen bij de juridische adviseur en de advocaat en dat men dan pas kon spreken. Dat is niet waar;

Stefaan Van Hecke: De indruk leefde bij speurders dat mensen niet vrijuit praatten en onder druk stonden.

René Stockman: Dat is een indruk. Ik heb dat ook gehoord dat die indruk leefde. Ik moet wel zeggen dat het hele gebeuren in Roeselare wel een grote druk heeft gelegd op de medewerkers, de hele werking van het instituut. Dat heeft heel lang aangesleept. Er heerste inderdaad een heel groot onbehagen bij iedereen. Dat is waar.

Carina Van Cauter: Mijnheer Stockman, is er naar aanleiding van het voorliggende, concrete dossier, dat u bekend is, binnen de instelling en de congregatie nooit een zelfreflectie geweest? Bent u zich niet bewust geworden van een mogelijk probleem? Is er bij wijze van spreken een intern onderzoek uitgevoerd, om na te gaan of u wel voldoende garanties had ingebouwd om seksueel misbruik uit te sluiten, om de melding ervan gemakkelijk te maken en om er op een efficiënte manier mee om te gaan, of is een dergelijk onderzoek pas nu ontstaan?

René Stockman: Ik moet stellen dat ik de mogelijkheid dat het kind in ons instituut is misbruikt, nooit heb ontkend. Ik ben echter altijd ervan overtuigd gebleven dat de persoon die als dader werd aangeduid, niet de dader was. Het feit dat hij achteraf ook is vrijgesproken, is daarvan bijna een bewijs.

Wij zijn zover gegaan dat wij er echt van overtuigd waren dat die persoon zelf het slachtoffer is geworden. Wanneer ik terugkijk naar de manier waarop het onderzoek en dergelijke is gebeurd, met petten en dergelijke, dan hebben wij heel veel vragen over het aanduiden van de persoon als dusdanig.

Wij hebben toen binnen de instelling ook heel duidelijk gevraagd om na te gaan wat er juist is gebeurd. Dat is grondig bekeken. Wij hebben ook

onmiddellijk een arts aangesteld, om het kind te begeleiden. Wij hebben met de moeder afspraken gemaakt, om het kind te begeleiden. Finaal heeft de moeder besloten het kind van de school weg te halen, ook omdat zij oordeelde dat de druk rond het gebeuren te groot was.

Wij hebben dus onmiddellijk maatregelen genomen, om, enerzijds, de persoon in kwestie te helpen en te ondersteunen, en om, anderzijds, uit te zoeken wat er echt is gebeurd, wat wij echter nooit hebben gevonden. Wij weten dus niet wat er is gebeurd. Ik denk echter wel dat er iets is gebeurd.

La **présidente:** Deux experts, dont M. Adriaenssens, ont bien dit que l'enfant ne fantasmait pas! Il ne revient à personne d'autre que des experts de dire si, oui ou non, un enfant dit la vérité!

Mme Van Cauter allait plus loin. Ces faits ont été révélés en 1996 et vous nous dites que vous entamez des procédures en septembre 2010 en Belgique et dans d'autres pays, puisque votre congrégation se retrouve partout, notamment en Irlande. Pourquoi avez-vous attendu 14 ans avant d'entamer des procédures ou pour vous poser des questions au sein de vos établissements? Vous êtes avec des personnes particulièrement vulnérables et vous avez énormément d'établissements sous le contrôle des Frères de la Charité. C'était le sens de la question de Mme Van Cauter.

René Stockman: Na die zaak in Roeselare, of terwijl die zaak liep, zijn er binnen de werkgroepen ethiek binnen de orthopedagogische zorg en ethiek binnen geestelijke gezondheidszorg documenten opgesteld over hoe men correct moest omgaan met misbruik en met klachten. Dat was alleen voor België.

Ook in Ierland is dat gebeurd. Ook in Ierland heeft men ter plaatse procedures uitgewerkt om correct te kunnen handelen indien er misbruiken naar boven kwamen. Ik heb dat document bij. Het heet "I am not happy." Het is speciaal gemaakt om bewoners die mentaal gehandicapt zijn en die eventueel lastig gevallen worden, dat op een eenvoudige manier te laten uiten. Het is een document van 2005. De procedures dateren van eind 1999, begin 2000. Wij hebben daar dus werk van gemaakt.

Wij vonden het nu als congregatie, als geheel, belangrijk algemene procedures te hebben voor de hele congregatie en een structuur te creëren,

met een internationaal adviescomité en met in ieder land contactpersonen. Want het bestaat in bepaalde landen reeds en ook in België zijn er nu contactpersonen voor de verschillende sectoren. Dat wordt nu geformaliseerd voor de hele congregatie. Ook in Afrika, ook in Azië, waar het thema nog helemaal niet aan bod komt, maar waarvan wij zeker weten dat het er ook wel zal bestaan. Het is daar nog geen punt dat zoals hier besproken wordt, maar wij vinden het belangrijk dit voor heel onze congregatie duidelijk als beleidsprocedure naar voren te brengen.

Renaat Landuyt: Nogmaals met het geval in Roeselare in gedachten, wij hebben het vonnis en het arrest kunnen lezen, met de nodige overwegingen. Er is daar een strakke verdediging gevoerd. Daarnaast hebt u evaluaties gedaan om de situatie te verbeteren. U erkent dat er een probleem was met het kind en elke deskundige heeft bevestigd dat er een groot kwaad was geschied.

Om na te gaan wat u bedoelt met het niet in sloganmatige verontschuldigungs-cultuur binnentreden, maar misschien toch in de verantwoordelijkheids-cultuur, begrijp ik niet na het lezen van het verhaal dat daar nooit iets is gedaan, tenzij wij dat niet hebben gelezen. Er was iets gebeurd met dat kind. Aangezien het kind enkel maar thuis of in de instelling was, is er dus niet veel keuze waar er iets is gebeurd. Is er dan ten opzichte van het kind een herstel gebeurd of hoe pakt u dat aan?

René Stockman: Onmiddellijk nadat de zaak duidelijk was geworden en de moeder dat had aangebracht, heeft men binnen de instelling zelf verschillende mensen samengebracht om het kind speciaal te begeleiden. Dat was de eerste fase. Men heeft onmiddellijk nagekeken of het kind gekwetst was en op welke manier met deze kwetsuren kon worden omgegaan.

Renaat Landuyt: Wat is de huidige situatie?

René Stockman: Het kind heeft de school verlaten aan het einde van dat schooljaar. Dat was het besluit van de moeder. Waar het kind nu is, weet ik niet. Ik heb daarmee geen contact.

Renaat Landuyt: Dat is een beetje de vraag omtrent de verantwoordelijkheid. U doet nu beter uw werk in de instelling, maar hier is de maatschappelijke vraag of er enige vorm van verantwoordelijkheid bestaat, los van het aanwijzen van een specifieke persoon.

U weet dat het in uw instellingen is misgelopen. Gaat die verantwoordelijkheid verder dan het moment dat het slachtoffer uw instelling verlaat? Het kind en de moeder werden eigenlijk aan hun lot overgelaten.

René Stockman: De moeder heeft zich zelf teruggetrokken. Ik denk dat het niet onze schuld is dat de moeder met haar kind naar een andere school is gegaan. Dat is haar keuze geweest.

Renaat Landuyt: Zij hebben zware procedures gevoerd tegen sterke tegenstrevers om een vorm van tegemoetkoming te krijgen en niet alleen maar om iemand gestraft te krijgen, maar ook om hulp te krijgen.

René Stockman: Wij hebben die hulp zelf aangeboden, maar de moeder heeft dat op een bepaald ogenblik geweigerd. Zij heeft gezegd dat zij zelf naar een andere school zou gaan, waar het kind niet meer kon worden geconfronteerd met hetgeen hier eventueel zou zijn gebeurd. Dat waren haar woorden. Wij hebben dat aanvaard.

Renaat Landuyt: Bestaat er in het licht van de nieuwe cultuur die u hebt aangekondigd, een soort schadevergoeding die u wil voorzien voor de gevallen waarvan u weet dat er iets is gebeurd zonder specifiek te weten wiens persoonlijke verantwoordelijkheid het is? Met andere woorden, kunt u die vrouw die heeft geprocedeerd voor een materiële vergoeding, geen materiële ondersteuning geven op een andere grond?

René Stockman: Dat is natuurlijk de... U stelt nu de vraag over de schadevergoeding, die twee keer is gesteld. Ik wil daarop antwoorden.

Wat de schadevergoeding betreft, denk ik dat wij ons volledig buigen voor de uitspraak van het burgerlijk recht. Als er inderdaad schade is geleden en er is een oorzakelijk verband, dan moet er schadevergoeding worden betaald. Ik denk dat wij dat volledig...

Renaat Landuyt: (...).

René Stockman: Ik heb nog niet gedaan.

Ten tweede zijn er ook binnen het kerkelijk recht bepaalde mogelijkheden voorzien, waarbij men dan ook schadevergoeding moet geven. En ook dat vinden wij; wanneer het tot een kerkelijke uitspraak zou komen, dan moet daar volledig op ingegaan worden.

Ik denk dat de schadevergoeding... En ik weet dat

dit een thema is dat reeds verschillende keren aan bod is gekomen hier. Schadevergoeding als dusdanig geven... Ik denk dat het beter is als wij zouden komen tot een systeem waarbij er een groep van specialisten wordt gevonden en samengebracht, die echt op een professionele wijze begeleiding geven en dat deze specialisten betaald worden door instituten en dergelijke. Ik vind dat dit... Ik zou bijna zeggen – het is in natura dat wij gaan helpen. Wij zijn dan ook zeker dat met de schadevergoeding, de zogezegde schadevergoeding die wij geven via de specialisten die wij daarvoor betalen, ook effectief de mensen worden geholpen.

Wat zien wij in bepaalde landen? Het systeem van schadevergoeding bestaat, maar de mensen hebben nooit het gevoel dat zij genoeg hebben gekregen. Dat maakt men nu mee in Ierland. En dan vraagt men zich af of dit de goede methode is. Dat is bijna afkopen. Wij geven geld en op die manier... Is het niet beter om inderdaad therapie aan te bieden, maar dat op een professionele wijze? Dat moet dus ook betaald worden. Daar kunnen wij dan kijken of dit gemeenschappelijk kan worden vergoed. Zo zou ik graag schadevergoeding zien naast de normale schadevergoeding, die moet betaald worden als het gaat over een gerechtelijke zaak.

Carina Van Cauter: Mijnheer Stockman, ik kan mij best de situatie inbeelden van ouders, geconfronteerd met een kind dat misbruikt is en waar het misbruik vaststaat, maar waar uiteindelijk degene die aanvankelijk verdacht werd, niet de dader blijkt te zijn. De dader moest zich dan wel ergens in de instelling bevinden waar u de therapeutische zorg zou aanbieden. Als verantwoordelijke ouder kan ik mij best inbeelden dat je dan reserves hebt en vraagtekens plaatst. Je haalt je kind dan uit die gevaarlijke omgeving weg, om een eventuele confrontatie of het risico van een eventuele confrontatie...

René Stockman: Eigenlijk is dat niet juist, want de moeder had mij gevraagd om de betrokkene, de persoon van wie vermoed werd dat het de dader was, te verwijderen, wat ik ook gedaan heb. Daarmee werd niet gezegd dat hij ook de dader is. Wel kwam ik daarmee tegemoet aan die vraag, preventief. De moeder heeft gezegd dat zij niet wilde dat haar kind nog geconfronteerd werd met de man van wie zij dacht dat hij de dader is. Die broeder is verhuisd. Ik heb duidelijk gezegd dat hij verhuisd is omwille van de vraag van de moeder. Dus als u zegt dat het milieu er nog was, dan klopt dat niet. In haar denkwereld had die persoon, die broeder, die daad gesteld, en ik heb hem

verwijderd om haar te helpen.

Carina Van Cauter: In uw denkwereld was de dader wel nog aanwezig, aangezien de broeder in kwestie...

René Stockman: Ik heb alles in het werk gesteld, maar ik ben geen onderzoeksrechter, om na te gaan wat er gebeurd zou zijn. Dat is tot op vandaag nog altijd een vraagteken, ook voor mij, voor iedereen.

Carina Van Cauter: De schade is echter aangericht, en dat gebeurde in een instelling onder uw ...

René Stockman: Ja. Dat ontken ik niet.

Carina Van Cauter: ... dus in een instelling van de congregatie.

René Stockman: Maar wij hebben ook onmiddellijk een aanbod gedaan om het kind te helpen.

Carina Van Cauter: Het kind in kwestie wordt vandaag behandeld. Het is opgenomen. Het heeft toch specifieke zorg nodig. Die zorg kan ongetwijfeld begroot worden in cijfers, per maand of per jaar, hoeveel het kost. We zijn ondertussen zoveel jaar later. Is er dan geen bereidheid om in dergelijke gevallen – dit is een voorbeeldgeval –, waar verjaring is ingetreden of waar niet onmiddellijk de dader aangewezen kan worden, maar waar de congregatie te weinig aandacht... Ik druk mij voorzichtig uit, want ik heb geen uitspraken te doen. Is er geen bereidheid om verantwoordelijkheid op te nemen, waarbij gezegd wordt dat er voor die slachtoffers een vergoeding wordt voorzien, en om alle procedures achterwege te laten, maar dat in der minne te regelen, uiteraard niet arbitrair, en uiteraard niet als tegemoetkoming aan een soort van geldgewin dat men op het oog zou hebben bij eventuele slachtoffers, maar gewoon een vergoeding van de schade die vaststaat, die aangericht is, en die zou moeten worden vergoed?

René Stockman: Ik herhaal: wanneer het gaat over een rechtszaak en de schade wordt vastgesteld, zijn we inderdaad bereid om de schade te betalen. Dat is duidelijk. Maar daarnaast, wanneer inderdaad in dit geval bijvoorbeeld er een vonnis is gekomen met vrijspraak, is er wettelijk geen basis voor de schadevergoeding, maar vinden wij wel, zoals u zelf aanbrengt, een morele plicht om te helpen. Maar dan zie ik dat inderdaad in een vorm van het

samenbrengen van specialisten die inderdaad mensen kunnen begeleiden die misbruikt zijn geworden. Omdat we dan de garantie hebben, inderdaad, dat de begeleiding goed gebeurt.

Carina Van Cauter: Dus u zegt: in dat specifiek geval zou het kind niet meer in de inrichting kunnen blijven waar het is, maar moet overgeplaatst worden naar een inrichting van uw keuze?

René Stockman: Neen, dat zeg ik niet. Dat zeg ik niet. Dat zijn zaken die moeten uitgewerkt worden. Er moet bekeken worden wat de beste formule is. Maar bij mij gaat het er vooral over, als we spreken over schadevergoeding, dat wij er voor zorgen dat de schade die geleden wordt, zou ik zeggen, op een goede manier vergoed wordt en geheeld wordt. Dat is mijn grote... En ik denk dat ook in het document dat wij uitgewerkt hebben, ook heel duidelijk staat dat wij heling wensen. En ik denk dat een heling alleen maar kan gebeuren wanneer wij inderdaad op een professionele manier hulp verlenen, hulp bieden. Wat we ten andere zelf ook doen binnen onze eigen instellingen, voor mensen die misbruikt zijn en dergelijke. We hebben ervaring op dat punt. Daarmee zeggen we dat we moeten zorgen dat het niet een kwestie is van gewoon geld te geven, maar er voor te zorgen dat effectief ook hulp gegeven kan worden aan degene die hulp nodig heeft.

Sophie De Wit: U kiest dan eigenlijk de specialisten waar het kind naartoe zou moeten gaan voor een therapie. Wil dat zeggen dat die specialisten, die dan eigenlijk een zekere band hebben met het instituut waarbinnen de dader zich bevindt, ook al is die onbekend, ook zullen beslissen wanneer het genoeg is geweest?

René Stockman: Ik zeg niet dat wij zelf de specialisten zullen aanduiden. Ik zeg dat er bekeken zal moeten worden hoe wij dat zullen doen. Er moet een procedure komen om ervoor te zorgen dat er specialisten aanwezig zijn die kunnen tussenbeide komen.

Sophie De Wit: U weet dat, zelfs als een rechtbank, voor iemand die therapie nodig heeft, zou opleggen dat die therapie door de dader of diens verantwoordelijke vergoed moet worden, men in het gewoon rechtelijk systeem het bewijs zelfs niet eens moet voorleggen. Als er een schadevergoeding wordt toegekend, wordt die toegekend en is men niet verplicht om op een bepaalde plaats of voor een bepaald bedrag therapie te volgen. Men heeft die vrijheid, als

slachtoffer.

René Stockman: Ik stel voor dat bestudeerd wordt hoe dit effectief georganiseerd kan worden. Ik kan daarop geen concreet antwoord geven. Het vraagt studie om dat effectief uit te werken.

Ik kom dan tot de vragen over de nieuwe richtlijn en het verschil met vroeger.

Ik denk, zoals ik reeds aanbracht, dat het niet zo is dat er vroeger geen enkele procedure aanwezig was, maar ik denk dat de procedures nu duidelijker zijn en dat wij ook centraal een beter zicht hebben op wat er gebeurt binnen de verschillende instellingen, zelfs wereldwijd. Dat is een aandachtspunt.

Als wij nu spreken over de adviesgroep die internationaal is opgericht, is dat met specialisten die het geheel en ons ook moeten ondersteunen om de problematiek van het misbruik te verduidelijken, om ook verder concrete richtlijnen te ontwikkelen en inderdaad om ook begeleiding te geven aan de verschillende contactpersonen die worden aangeduid.

Ik denk dat dit toch wel een verbetering tegenover vroeger is, waar er hier en daar procedures bestonden, maar niet op een altijd zo professionele manier.

Renaat Landuyt: Daarom, om iets meer te weten, stel ik de concrete vraag, staat in die richtlijnen bijvoorbeeld dat men dit direct aan het gerecht moet aangeven? Kennis omtrent seksueel misbruik, moet dit direct aan de gerechtelijke autoriteiten doorgegeven worden? Dat is een heel eenvoudige regel die blijkbaar vroeger, blijkt uit de praktijk, niet bestond. In het vonnis dat ik gelezen heb, tegen de heer Devillé was dat juist een opmerking van de rechtbank, niet dat de journalisten kwalijke woorden gebruikten, maar dat het algemene kennis was dat er in kloosters eerder beschermend wordt opgetreden.

Mijn vraag is hier heel specifiek, staat er in de nieuwe richtlijnen dat seksueel misbruik moet aangegeven worden aan het gerecht?

René Stockman: Neen, dat staat er niet in, omdat wij denken dat er geen algemene meldingsplicht is, maar er staat wel dat wij alles in het werk moeten stellen om te voorkomen dat het misbruik voortgezet wordt en dat, als het slachtoffer naar het gerecht gaat, wij daaraan onze volledige medewerking verlenen.

La **présidente**: Monsieur Stockman, après tout ce qui s'est passé et tout ce qu'on a entendu dans tous les pays où votre congrégation est représentée, avec des scandales un peu partout, ce sont des crimes dont on parle qui ont été commis dans vos institutions sur des personnes particulièrement vulnérables, handicapées physiques et mentales.

Vous nous dites aujourd'hui que dans le cadre de ces nouvelles règles, appliquées depuis le mois de septembre – beaucoup d'abuseurs ont été en aveu devant M. Adriaenssens, je le rappelle; il ne s'agit donc pas des fantasmes de victimes comme on a pu l'entendre dans votre bouche –, vous nous dites encore que si vous avez connaissance de faits, vous ne les dénoncez pas à la police lorsque la victime n'a pas le courage, parce que sa souffrance et celle de sa famille sont énormes, de le faire elle-même! Comprenez que la commission soit étonnée! Si j'ai bien compris les évêques – on devra relire toutes leurs déclarations –, ils disaient qu'il fallait dénoncer les faits à la police, même si dans les faits on voyait que certains n'agissaient pas.

Est-ce que vous nous dites bien que dans les nouvelles directives, il n'y a pas de dénonciation obligatoire à la justice?

René Stockman: De meeste, als het gaat over de twaalf gevallen die nu bij ons bekend zijn, heb ik reeds aangeven, zijn overleden.

Renaat Landuyt: Het gaat over de nieuwe regels, de eenvoudige regel dat als er seksueel misbruik gekend is in uw instellingen, dat moet aangegeven worden aan het gerecht. Staat die regel in de nieuwe richtlijn?

La **présidente**: M. Landuyt parlait des nouvelles directives que vous mettez en place.

René Stockman: In de nieuwe richtlijn staat dat niet. Er staat wel dat wij de rechtsregels van ieder land respecteren.

Renaat Landuyt: Met andere woorden, u vraagt ons om het te verplichten want anders zal u het niet doen.

René Stockman: Dat zeg ik niet. Wanneer dat de enige weg is om recidive te voorkomen dan zullen wij het aangeven bij het gerecht. Ik denk dat wij de plicht hebben om er in eerste instantie voor te zorgen dat wanneer wij op de hoogte worden gebracht van een actueel misbruik onmiddellijk

moeten handelen zodat de zaak niet kan verdergaan. Dat is de eerste stap.

Renaat Landuyt: Als journalisten schrijven over doofpotpolitiek dan gaat dat bijvoorbeeld over een instelling die niet als regel heeft misdaden aan te geven bij gerechtelijke autoriteiten. U zult toch niet verwonderd zijn als morgen journalisten opnieuw schrijven dat uw richtlijnen nog altijd een doofpotpolitiek bevatten.

René Stockman: Neen, dat doen wij niet. Dat is geen doofpotpolitiek. Wij zeggen uitdrukkelijk dat wij de regelgeving van ieder land respecteren en volgen. Wanneer het nodig is om het aan te geven dan zullen wij het aangeven.

Raf Terwingen: Ik zal de vraag anders formuleren, mijnheer Stockman. Eerder dan uw orde te verwijten dat het niet gebeurt moeten wij ons als commissie misschien de vraag stellen wat u vindt van het feit of wij als commissie wetgevend moeten optreden om zo een meldingsplicht te maken. Dat is een correctere manier om de zaken voor te stellen. Het kan niet alleen uw orde helpen maar ook nog andere ordes, alsook bepaalde verenigingen die hier zijn gepasseerd en ook dossiers hadden en ook niet naar het gerecht zijn gegaan.

Wat vindt u van het wettelijk implementeren van een meldingsplicht?

René Stockman: Als het wettelijk verplicht is dan zullen wij dat aanvaarden.

La **présidente**: Nous avons bien entendu que vous ne le ferez jamais sans obligation légale.

Sophie De Wit: Daarbij aansluitend, dat is een van de vragen die ik daarstraks gesteld heb. U hebt het eigenlijk al een beetje aangetoond in een antwoord op een eerdere vraag, toen ik u vroeg wat dan volgens u een gepaste straf is. In het betoog daarstraks zei u immers dat er geen verzachtende omstandigheden zijn en dat een dader gestraft moet worden. Wat is dan volgens u een straf? U zegt dat u meldingsplicht alleen zou doen als het u wordt opgelegd. Is de dader een therapie aanbieden dan volgens u de gepaste straf?

René Stockman: Als iemand bij mij komt, wat nu gebeurd is, en hij wenst een verhaal te doen over een misbruik in het verleden en hij zegt daarbij uitdrukkelijk dat hij daar geen gevolg aan wenst te geven, dat wil zeggen dat hij geen gerechtelijke stappen wil ondernemen, terwijl de figuur gekend

is, dan moet ik ook respecteren dat het slachtoffer zegt dat hij geen gerechtelijke procedure wenst aan te gaan. Ik vind dan niet dat wij de plicht hebben om tegen de wil van het slachtoffer in te gaan en wel de naam door te geven aan het parket.

Als we inderdaad zien dat het gevaar aanwezig is en aanwezig blijft bij deze persoon, dan zullen wij inderdaad maatregelen nemen en het doorgeven. Dat gebeurt echter niet wanneer het iemand is die... Concreet hebben we nu een geval maar het is een broeder die uitgetreden is. Hij is al lang gepensioneerd. De persoon in kwestie zei dat hij het belangrijk vond om het ons mee te delen. Voor hem was dat belangrijk, voor hem was dat nu een rust. Ik heb hem duidelijk gezegd dat het aan hem was om naar het gerecht te stappen en dat wij alles zouden doen om mee te werken. Hij zei dat dit voor hem niet hoefde. Belangrijk was dat hij het kon uitspreken, dat hij gehoor kon vinden. Dan moet ik dat respecteren.

Ik wil inderdaad niet zeggen dat wij nooit naar het parket zullen stappen. Dat zeg ik hier niet. Ik wil echter ook niet stellen dat wij altijd wanneer wij informatie krijgen direct naar het gerecht gaan stappen. Ik geef u het voorbeeld van de persoon die zelf zei dat het voor hem voldoende was dat hij dit kon uiten.

La **présidente**: Je dois vous quitter, je vais céder la présidence à M. Van Hecke.

Je voudrais simplement dire que dans votre cas, les victimes sont des personnes particulièrement vulnérables. Ce sont les parents à qui vous parlez qui prennent les décisions, et non pas les victimes. On sait que les parents ont parfois des difficultés à trouver des places dans des institutions psychiatriques ou spécialisées, ce qui pourrait les dissuader de porter plainte. Vous êtes destiné à protéger la société par les valeurs que vous portez.

Voorzitter: Stefaan Van Hecke.

Président: Stefaan Van Hecke.

Sophie De Wit: U gaf daarstraks het voorbeeld dat u in een van die bekende zaken als maatregel had genomen dat de man overgeplaatst werd en therapie aangeboden kreeg en het openbaar ministerie geen verdere vervolging had ingesteld. Daar is blijkbaar wel een aangifte geweest, maar was iedereen het erover eens dat die therapie en de rest voldoende waren?

René Stockman: Ja.

Sophie De Wit: Mag ik daaruit concluderen dat u vindt dat als alle andere actoren meewerken – buiten het slachtoffer in dit geval, want er was een klacht – therapie voor u voldoende is, als de gevaarssituatie opgelost is door de overplaatsing en de therapie?

René Stockman: Ik kan dit niet in het algemeen beantwoorden. Ik vind het zeer riskant een algemeen antwoord te geven. Het gaat altijd over individuele gevallen.

Sophie De Wit: Daar was het – dat zei ook het openbaar ministerie – de verantwoordelijkheid...

René Stockman: In dat concrete geval is dat het besluit geweest.

Sophie De Wit: Er was wel een slachtoffer dat zei: "Ik wil naar Justitie stappen."

René Stockman: Ja.

De **voorzitter**: Dank u, mijnheer Stockman. U kunt nu de andere vragen beantwoorden.

Renaat Landuyt: Mijnheer Stockman, om de nieuwe richtlijnen beter te begrijpen, had ik nog graag een tweede vraag gesteld, die nog belangrijker wordt.

Aangezien niet alles aan het gerecht wordt aangegeven of moet worden aangegeven, is er dan een systeem uitgewerkt om gegevens intern bij te houden? Ook dat blijkt in het verleden immers een probleem te zijn geweest.

René Stockman: Het is duidelijk vastgelegd dat de contactpersoon ook de persoon is die alle gegevens moet verzamelen en bijhouden. De gegevens worden finaal ook internationaal bijgehouden, zodat wij een duidelijk zicht hebben op de situatie binnen de congregatie.

Vroeger werd zulks opnieuw niet systematisch gedaan. Opnieuw kan ik niet stellen dat het niet werd gedaan. Het werd echter niet systematisch gedaan. Wanneer ik bepaalde dossiers nakijk, vind ik er inderdaad gegevens in over de zaken die zijn gebeurd. Bepaalde gegevens vinden wij echter niet terug. Er was dus geen systematische opvolging van dergelijke zaken. Er was evenmin een systematische aanpak om de gegevens in de dossiers te bewaren.

De **voorzitter**: Ter verduidelijking: Gaat het enkel over gerechtelijke uitspraken of juridische klachten

dan wel ook ingeval een brief?

René Stockman: Neen, het gaat over alle klachten die bij ons toekomen.

De **voorzitter:** Alles.

René Stockman: Ja, uitdrukkelijk.

Over het verhuizen van mensen handelde een andere vraag.

Blijkbaar werden mensen vroeger verplaatst of juist daarom verplaatst. Dat was inderdaad een van de maatregelen die vroeger werden getroffen, indien er een vermoeden van misbruik was. De betrokken persoon werd verwijderd uit de instelling waar misbruik zou kunnen voorkomen. Hij werd bijvoorbeeld geplaatst in een functie waarin hij geen contact meer had met minderjarigen of met mensen met een handicap.

Het voorgaande wil echter niet zeggen dat alle verhuizen in voornoemd licht moeten worden gezien. Bijvoorbeeld in opnieuw het dossier van Roeselare werd gesteld dat de bewuste broeder vijftienmaal was verhuisd, wat men nogal verdacht vond. Het was vroeger in de congregatie echter de gewoonte, om regelmatig te verhuizen. Wij hadden heel veel scholen en instellingen. Er was bijna een roulement, ook voor de oversten, om elke drie of zes jaar te verhuizen. Iemand kon op het einde van zijn carrière dus met een lijst staan. Op de fiche van overleden broeders zie ik meestal tien of vijftien plaatsen staan. Dat was de gewoonte. De bedoeling was deels ook om ervaring op te doen. Verhuizen was dus de gewoonte.

Er was in de congregatie dus een verhuispolitiek aanwezig, die echter met vermoedelijke misbruiken niks te maken had. Zulks wil ik hier duidelijk stellen.

Valérie Déom: Lorsqu'il y avait des mutations pour des présomptions ou des faits avérés d'abus sexuels, prévenait-on l'institution vers laquelle était déplacé l'abuseur?

René Stockman: Altijd!

Valérie Déom: Un rapport écrit accompagnait-il cette mutation ou s'agissait-il d'un rapport oral?

René Stockman: Over het verre verleden, opnieuw, kan ik geen informatie geven. Ik kan alleen maar zeggen: over de enkele zaken die ik zelf heb meegemaakt, in dat verband hebben wij

altijd heel duidelijke informatie gegeven, zowel mondeling als schriftelijk, over de situatie om echt te voorkomen dat er recidive zou zijn.

Het instituut beschermen. Zijn er richtlijnen van bovenaf geweest? Ik denk dat ik in de tekst heb aangegeven dat er, als wij kijken naar de hiërarchie van bekommernissen, het vroeger wellicht zo was dat wij alles deden om de dader te verwijderen via verschillende methodes. Het was ook een bekommernis om de goede naam van het instituut te bewaren.

Men kan de wenkbrauwen fronsen daarvoor, maar ik denk dat iedereen die verantwoordelijk is voor zaken, een instituut, probeert dat de goede naam niet wordt geschaad. Men probeert dat. Ik denk dat dit ook een terecht iets is.

Pas in derde instantie werd met zorg gekeken naar het slachtoffer. Dat willen wij nu daadwerkelijk omdraaien. Dat hebben wij gesteld in het nieuwe document dat wij hebben uitgewerkt. Ik ontken dat dus niet.

Dat er richtlijnen waren van bovenaf, is dat Rome of het Vaticaan, was helemaal niet het geval. Ik denk dat het een normaal gevoel van persoonlijke eer is, als men verantwoordelijk is voor een instelling, dat men probeert het bij die instelling goed te doen en probeert ook de goede naam te bewaren. Niet meer en niet minder.

De vraag over de 11 dossiers. Zijn er voorlopige maatregelen genomen?

Bij de meeste van die dossiers zijn de personen of de vermoedelijke daders overleden. Het gaat over het feiten van het verleden. Twee van hen zijn nog in leven. Die personen zijn ervan ingelicht dat er een dossier tegen hen loopt. Er werd aan hen gevraagd om zich in gereedheid te houden wanneer zij door het gerecht opgeroepen zouden worden. Die personen bevinden zich in een rusthuis en zijn, met andere woorden, veilig. Ik zie niet in dat zij nog schade kunnen aanrichten. Ik zou dus zeggen dat alle maatregelen zijn genomen, binnen de dossiers waarvan wij kennis hebben, om te voorkomen dat er door die personen nog misbruik gepleegd zou worden. Zij zijn overleden. De twee die nog in leven zijn, bevinden zich in een rusthuis.

Valérie Déom: Monsieur Stockman, excusez-moi d'en revenir à votre réponse à la question précédente! Vous considérez, néanmoins, qu'à l'époque, on a privilégié la réputation de l'établissement et de votre congrégation en

recourant au principe de la loi du silence. En effet, vous dites "tout récemment", car depuis septembre 2010, les choses ont évolué. C'était donc cette loi du silence qui permettait de maintenir la réputation d'un établissement, plutôt que de finalement reconnaître que des faits graves avaient été commis et de prendre immédiatement et publiquement les mesures adéquates pour que les faits s'arrêtent et que l'auteur soit puni. C'était donc une philosophie ancienne de la congrégation?

René Stockman: Ik mag niet spreken van een welbepaalde filosofie. Dat zou verkeerd zijn. Ik denk dat het eerder een spontaan gebruik was. Men probeerde de zaak in der minne te regelen. Ik weet dat het woord in der minne opnieuw een gevaarlijk woord is, want dan stuit men onmiddellijk op de bewering dat het allemaal geheim wordt gehouden. Men probeerde effectief te handelen en de eerste handeling was altijd, wanneer er een klacht was, om onmiddellijk de dader of de vermoedelijke dader te verwijderen en ervoor te zorgen dat het misdrijf niet kon doorgaan. Dat is altijd de procedure geweest.

Dat men dit niet zomaar aan de grote klok hing, lijkt mij normaal. Het mag niet gezegd worden dat het een filosofie was om alles te doen om de goede naam van het instituut hoog te houden. Dat denk ik niet. Ik denk eerder dat het spontaan was dat men ervoor zorgde om dergelijke zaken zo veel mogelijk niet aan de buitenwereld bekend te maken, maar ervoor te zorgen dat ze binnenskamers werden opgelost. Dat was het algemene gebruik in die tijd.

Raf Terwingen: Nog een vraag over dat binnenskamers afhandelen. Zijn er ooit concrete vragen geweest tot financiële schadevergoeding in dossiers, dat u zegt dat ook slachtoffers op die manier voldoening probeerden te krijgen binnenskamers?

René Stockman: Ik kan daar niet op antwoorden. Als ik nu terugkijk op de periode dat ik verantwoordelijk ben binnen de congregatie, kan ik alleen daar over spreken. Hoe het er vroeger aan toe ging, kan ik alleen maar weten van horen zeggen. Ik kan niet stellen dat wij gevallen gehad hebben waar wij zelf tussengekomen zijn, om zagezegd de zaak... Neen.

Raf Terwingen: De vraag is vooral of er ooit slachtoffers zijn geweest met de uitdrukkelijke vraag "betaal mij en dan zullen wij de zaak binnenshuis, binnenskamers, regelen"?

René Stockman: Hoe bedoelt u?

Raf Terwingen: Of er ooit het verzoek is geweest van slachtoffers eventueel in zo'n dossiers, die zelf aandrongen op een financiële vergoeding, om het op die manier binnenshuis, binnenskamers te regelen?

René Stockman: Neen. Niet dat ik weet. Niet onder mijn bevoegdheid.

De **voorzitter:** Hebt u nog vragen te beantwoorden?

René Stockman: Er was nog een vraag, maar ik kan er niet goed aan uit. Het is in feite ook een vraag over de overplaatsingen. Zijn verder alle vragen beantwoord? Ik meen van wel?

De **voorzitter:** Tenzij er nog commissieleden zijn die wachten op een antwoord op hun vraag? Mevrouw Van Cauter?

Carina Van Cauter: Mijnheer de voorzitter, ik had de vraag gesteld of de heer Stockman door bijvoorbeeld opvoeders – dus door andere titularissen dan de organisatie Mensenrechten in de Kerk – op de hoogte gebracht werd van seksueel misbruik binnen één van de instellingen in het verleden? Wat is er dan gebeurd met die klacht?

Om concreet te zijn, ons is meegedeeld dat de opvoeders zich in 1996 verenigd hebben en een schrijven aan u gericht hebben met de concrete vraag iets te doen aan het seksueel misbruik binnen de instellingen. Zij spreken over de schroom waarmee zij zich tot u richten, en over het gebrek aan openheid om met dergelijke klachten tot bij u of tot bij de verantwoordelijken te geraken, en ook over de enorme druk waaronder zij stonden wanneer zij zich met dergelijke klachten wilden wenden tot een instelling. Kunt u daar iets meer over zeggen?

René Stockman: U spreekt over 1996, dus ik meen dat het opnieuw gaat over Roeselare. Er is inderdaad een brief gekomen van de orthopedagogen. Het ging duidelijk opnieuw over die zaak. Ik heb toen onmiddellijk een gesprek gehad met de groep orthopedagogen en met vertegenwoordigers van de opvoeders. Het was een open gesprek, ter plaatse in Roeselare, om te luisteren wat hun klachten waren.

Carina Van Cauter: Het ging niet alleen over deze specifieke zaak. Het ging ook over hoe zij in het verleden geconfronteerd werden met pedofiele

activiteiten van broeders en leken met jongeren. Hun ervaring was, zeiden zij toen, dat dit voor hen een zeer moeilijke materie was om openlijk met u over te spreken. Er was schroom, er was terughoudendheid, zij waren kwetsbaar.

Als de orthopedagogen naar hun zeggen kwetsbaar waren, neem ik aan dat er... Hoe legt u dat uit? Wat bedoelen zij met "kwetsbaar"?

René Stockman: Ik denk dat wij ...In 1996 ...

Carina Van Cauter: Wat was het resultaat van dat gesprek? Heeft men toen een intern onderzoek gedaan naar mogelijke pedofilie? Heeft men gekeken om welke gevallen het specifiek ging? Zijn er toen maatregelen genomen, zowel intern, extern, preventief, repressief als vergoedend?

René Stockman: Wanneer ik terugdenk aan die zaak en aan het gesprek dat erop gevolgd is nadat men mij een brief schreef, kan ik mij inbeelden dat die materie toen inderdaad enige schroom veroorzaakte om ze naar voren te brengen. Men kwam daar niet zomaar mee naar buiten, ik geloof dat. Wij staan nu zovele jaren verder. Toen was het nog niet de gewoonte daar openlijk over te spreken zoals wij de jongste jaren doen.

Ik heb toen een gesprek gehad met de opvoeders en met de orthopedagogen in het instituut en wij hebben inderdaad de zaken die naar voren gebracht werden, nagekeken. Het ging echter over een zaak uit het verleden, over een broeder-verpleger die ondertussen verplaatst was, hij was niet meer daar in de instelling. Het is dit dat telkenmale terugkwam als zijnde dat het ons toch wel geteisterd heeft, dat wij dat wisten en dat wij daarop toen in feite niets gezegd hebben. Met de zaak die dan naar boven kwam met het kind, is ook dat naar boven gekomen. Maar dat was een zaak uit het verleden. Ik ben niet meer kunnen nagaan wat er effectief gebeurd is, ik heb alleen maar kunnen luisteren naar de verhalen die men vertelde over die concrete broeder op de ziekenzaal in het instituut.

Carina Van Cauter: Wij spreken dus wel degelijk over pedofiele activiteiten, u hebt het nu over één extra geval dat niet in die elf zit, neem ik aan. Het is nog een ander dossier. U hebt dus de telling gemaakt van de zaken die u bekend zijn en u spreekt over vijftien in totaal, als ik mij niet vergis.

René Stockman: Vijftien, ja.

Carina Van Cauter: Dit is dus nog een dossier dat daarbuiten bestaat?

René Stockman: Daarover is daarna geen enkele klacht meer binnengekomen.

Carina Van Cauter: En u hebt het ook niet verder onderzocht, aangezien de broeder verplaatst was? Waar was hij dan heen verplaatst? Hebt u dat onderzocht? Naar een andere instelling?

René Stockman: Naar een rusthuis, hij was naar een rusthuis gegaan.

Carina Van Cauter: Wat "activiteiten" betreft, u zegt dat het slecht over één extra ging. De orthopedagogen spraken over "pedofiele activiteiten" en u zegt dat u er zich slechts één voor de geest kunt halen.

René Stockman: Ik denk dat het gaat over die concrete broeder die blijkbaar pedofiele activiteiten heeft gedaan.

Carina Van Cauter: Met meer dan één slachtoffer, dus?

René Stockman: Dat weet ik niet.

Carina Van Cauter: Er was ook sprake van "broeders" en "leken", dus niet alleen één specifieke broeder, maar verschillende gevallen. Dat is niet verder onderzocht?

René Stockman: Toch wel, maar dan verwijst men telkenmale naar zaken van veel vroeger en in dat instituut zijn er vroeger zaken behandeld geweest, ook gerechtelijk. Maar dat gaat duidelijk over voor mijn periode. Dat is echter allemaal terug naar boven gekomen op het ogenblik dat dit geval ...

Carina Van Cauter: Maar u was toen wel provinciaal verantwoordelijke.

René Stockman: Toen? Toen wel ja. Maar het ging over zaken van voor mijn periode als provinciaal, die door mijn voorgangers waren behandeld.

De **voorzitter:** Hebben de commissieleden nog vragen? Aangezien er geen vragen meer zijn, kunnen wij deze commissievergadering sluiten.

Mijnheer Stockman, wij danken u voor uw komst naar deze commissie.

*De openbare commissievergadering wordt
gesloten om 16.18 uur.
La réunion publique de commission est levée à
16.18 heures.*